

15. februar vil altid stå som en trist mærkedag for familien Bentow. Siden angrebet har familien rejst udenlands, når årsdagen for terrorangrebet nærmer sig. Sidste år blev de for første gang i Danmark og deltog i en mindestund i Københavns Synagoge, som hvert år arrangeres af Dan Uzans søster, Mette Bentows gode veninde. Det gør familien igen i år. (Foto: Jonas Bak Roager)

Mette Bentow overlevede terrorangreb: »Du kommer dig aldrig over det«

For fem år siden blev familien Bentow mål for terrorangrebet mod synagogen i København, som kostede en jødisk sikkerhedsvagt livet. Mette Bentow lever hver dag med tragedien og kæmper for, at den ikke overskygger alt det gode i livet.

■ AF ANETTE LILLEØRE

Sveden glinser på Mette Bentows pande, og hendes nøgne tæer hviler på det hårde stengulv. 49 festklædte mennesker er klempt sammen i et lille kælderlokale beregnet til 12. Knap halvdelen af dem er under 18 år. En dreng hyperventilerer, kridhvid i hovedet.

Mette Bentow forsøger lidt febrilsk at trøste ham og beder til, at han ikke besvimer. Det er varmt, og vandet i hanen virker kun gennem en papirtynd stråle. De forsøger at lette den trykkede stemning ved at snakke sammen, men det lykkes aldrig rigtigt.

Pludselig lyder tunge fodtrin over hovederne på dem. Mettes puls galoperer om kap med hendes tanker. De flyver uvilkårligt tilbage til sidste gang, jøder var under angreb alene på grund af deres jødiske identitet.

»Jeg følte, jeg var med i en meget dårlig amerikansk film,« siger Mette Bentow, der sidder med lukkede øjne, mens kælderscenen udspiller sig bag øjenlågene.

»Når man tænder lys til sabbat derhjemme, tænder man altid to lys. Men jeg tænder flere: Jeg tænder et for hvert af mine børn, et for min mor, og så tænder jeg et for Dan – han har sin egen lille grønne skål. Der står Dan indeni. Når jeg har tændt sabbatslysene og sagt den velsignelse, der skal siges, sender jeg altid en tak til Dan,« siger Mette Bentow. (Foto: Jonas Bak Roager)

Befolkningens støtte til det jødiske samfund var stor i tiden efter terrorangrebet. (Foto: Hanne Gundlach Jørgensen)

Men terrorangrebet natten mellem 14. og 15. februar 2015 var brutal virkelighed og forvandlede på få sekunder datteren, Hanna Bentows, bat mizvah, den jødiske konfirmation, til et levende mareridt. Attentatmandens skud flænsede nattermørket

og kostede den 37-årige jødiske mand Dan Uzan livet. Han stod som frivillig sikkerhedsvagt uden for Københavns Synagoge.

Selvom Mette Bentow i dag sidder i trygge omgivelser i familiens københavnerlejlighed med stukloft og udsigt til søerne, har den tragiske episode sat permanente ar inden i hende.

»Du kommer dig aldrig over det. Du kommer videre med oplevelsen, der nu skal finde et sted at bo i dig. Den skal have

lov at få sin plads uden at overskygge alle andre ting. Og så er der sommetider ting, der gør det ekstra svært.«

” Du kommer videre med oplevelsen, der nu skal finde et sted at bo i dig.

Som at bestige Mount Everest

En af de ting var, da familiens yngste, 13-årige Elias Bentow, i december sidste år skulle stå bar mitzvah. Angsten for et nyt angreb og smerten fra tragedien fem år tidligere vældede op i Mette Bentow. Det krævede adskillige psykologtimer og hundredvis af tårer at planlægge festen, fortæller hun.

»For et års tid siden, da vi begyndte at snakke om, hvordan det skulle foregå, foreslog jeg *alt* andet end en gentagelse af det, der havde været: familietur tre uger i USA, en uge i Disneyland, Israeltur med fest for familie og venner, på Tivoli Hotel med poolparty for børnene. You name it. Jeg kunne slet ikke magte at gøre det hele en gang til. Jeg kunne ikke udholde tanken om, at vi skulle invitere mange af de samme mennesker *derind* igen.«

Men Elias Bentow ville hverken til Disneyland eller Israel, han ville holde festen i Københavns Synagoge. Ligesom hans bror og søster havde gjort før ham. Hvad angik maden, som skulle være kosher, og sikkerheden, var synagogen også det mest praktiske valg. Men alt i Mette Bentow skreg. Selvom hun havde været i synagogen mange gange siden den skæbnesvangre nat, blev den gamle episode ved

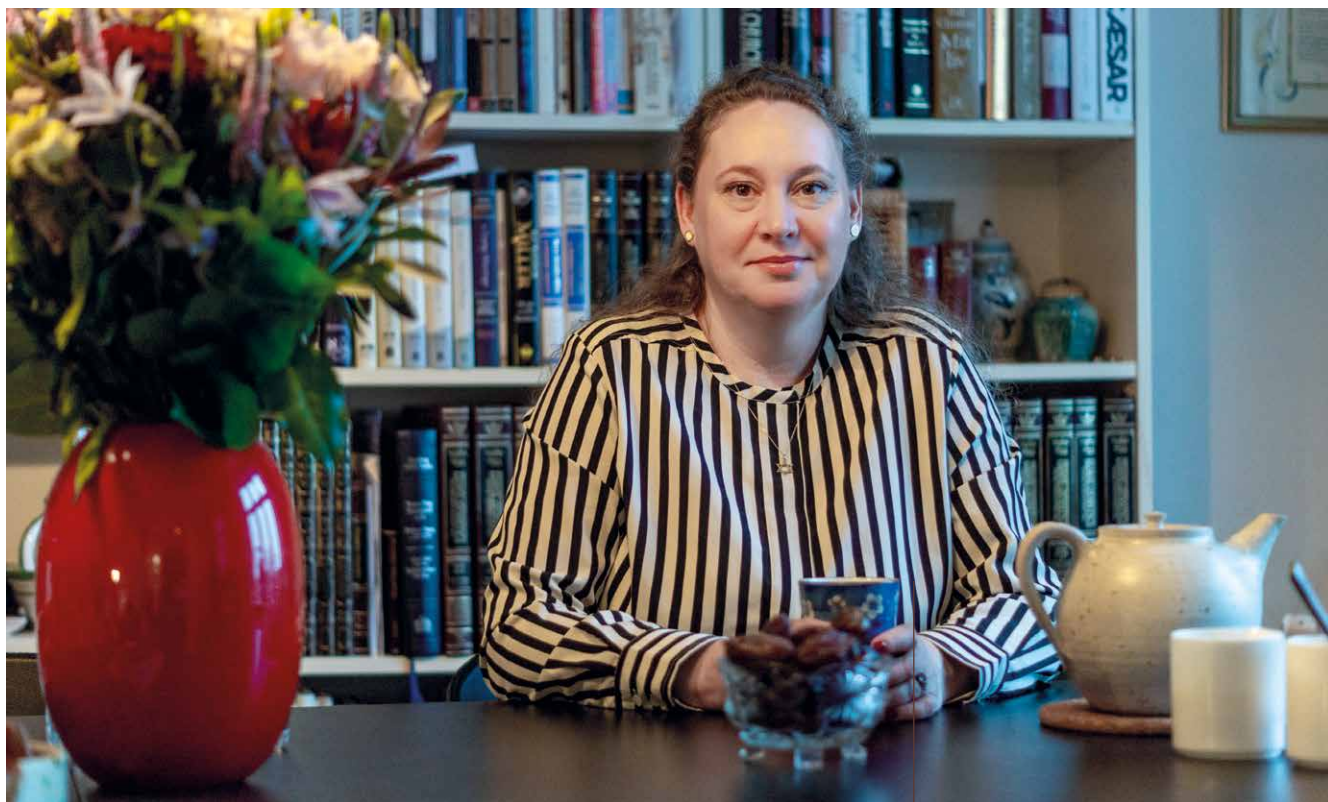
BEGIVENHEDERNE, SOM ÆNDREDE FAMILIEN BENTOWS LIV

Sådan forløb de dramatiske timer 14. februar, som endte med at koste sikkerhedsvagten Dan Uzan og filminstruktøren Finn Nørgaard livet.

- Omkring klokken 15.30 lørdag den 14. februar 2015 åbnes ild mod kulturhuset Krudttønden på Østerbro. Fire betjente såres, en civil person (Finn Nørgaard) dør, og attentatmanden slipper væk.
- Klokken 00.41 den 15. februar 2015 affyres skud mod den jødiske synagoge i Krystalgade, hvor to betjente med maskingevær og en ubevæbnet jødisk sikkerhedsvagt står vagt. Gerningsmanden affyrer i alt seks skud, mens den ene betjent affyrer et enkelt. Den jødiske sikkerhedsvagt, Dan Uzan, rammes i hovedet og dør. Begge politimænd såres.
- Festens 49 gæster gennes i skjul i synagogens kælder, hvor de opholder sig, indtil politiets aktionsstyrke eskorterer dem til Bellahøj Politistation, hvor de visiteres, afhøres og får stillet krisepsykologer til rådighed.
- Klokken 04.50: Gerningsmanden bag begge attentater, Omar El-Hussein, bliver skudt og dræbt i det nordvestlige København.

Kilde: Justitsministeriet og Mette Bentow.

Den traumatiske oplevelse for fem år siden vil altid være en del af Mette Bentow og hendes familie. (Foto: Jonas Bak Roager)

med at kaste ekko af sig.

»Det blev tiltagende svært, jo tættere vi kom på. Jo mere konkret det blev, jo mere følte jeg det, som om jeg var ved at bestige Mount Everest. Og det havde jeg virkelig ikke lyst til,« siger hun.

Hårdest blev det, da Bodil Uzan, mor til Dan Uzan, troppede op med en gave få dage før festen.

»Hun ville give mig en gave til Elias, for de var inviteret med til festen, men kunne ikke komme. Hun begyndte at græde, og jeg begyndte at græde. Vi vidste jo godt begge to, hvad der stod der imellem os,« siger Mette Bentow og får blanke øjne.

” Hver fredag vender hun smerten til taknemmelighed, når familien under sabbatten tænder et lys for Dan Uzan.

Det forpligter at overleve

Mellem de to mødre stod et menneskeliv.

»Hvad siger man til et menneske, man skylder sit liv? Deres søn er død, mens han passede på mine sønner,« siger Mette Bentow med spinkel stemme. Hun fortsætter: »Mine børn lever, fordi han passede på os. Der er et menneske, som ikke lever. Men til gengæld er der 21 unge mennesker, der

har en fremtid. Det kan man ikke tage for givet, og man kan ikke forblive, som man var før.«

Traumet huserer stadig i Mette Bentow næsten dagligt. Men hver fredag vender hun smerten til taknemmelighed, når familien under sabbatten tænder et lys for Dan Uzan. Det menneskeliv, det kostede at redde hendes familie, har medført en stor forpligtelse, føler hun:

»Jeg bliver nødt til at prøve at gøre en forskel til det bedre. Og det kan være for jøder i Danmark eller mennesker generelt. Jeg prøver virkelig ihærdigt at være et godt menneske, en god dansker og en god verdensborger. Man kan ikke være i den modtagende ende af godhed uden at forsøge at give det videre.«

At være et godt menneske handler for Mette Bentow om at hjælpe andre og ikke at lade sig fylde af had, hvilket hun også forsøger at indpode sine børn:

»Det er enormt vigtigt for mig, at mine børn ikke hader nogen. For når vi nu var havnet der (som offer for en terroraktion, red.), så var det jo på grund af had. Det var, fordi et andet menneske hadede jøder så meget, at han var villig til at slå os ihjel.«

I november 2019 blev der udøvet hærværk mod en jødisk gravplads i Randers. Samtidig blev jøder andre steder i landet udsat for chikane. (Foto: Jørgen Bloch)

Bevogtning foran synagogen efter terrorangrebet. Også den jødiske skole, Carolineskolen, er fast bevogtet. (Foto: Leif Sonne-Mortensen)

Men ideal og følelser kolliderer, når snakken falder på gerningsmanden, som har påført Mette Bentow og familien psykiske traumer og er årsagen til, at børnene i dag lider af PTSD.

»Et navn er med til at give identitet og gøre dig til et menneske. Og det ønsker jeg overhovedet ikke at anerkende, at han er. For han har ødelagt så meget for os, for mine børn og for mange andre mennesker. Der er ikke nogen tilgivelse. Nogensinde,« siger hun med et fast blik. Hun nægter at kalde gerningsmanden ved navn og omtaler ham blot som »terroristen«.

Mette Bentow vil ikke beskrive sine følelser som had. Hun tager et sip af tekopen, som står på bordet foran hende. Efter en lang pause tilføjer hun:

»Det er bare meget dyb smerte. Det er ikke had. Jeg hader hans handling. Men ... måske hader jeg også ham. Det beskæftiger jeg mig faktisk ikke ret meget med. For det gør for ondt. Og det må han ikke have lov at fylde hos mig.«

Kollektiv hukommelse svigter hurtigt
Klokken lidt over tre om natten træder familien Bentow ind på lejlighedens knirkende trægulv. Elias' fest blev forløst med glædestårer og israelsk kædedans. Mette Bentows krop er blytung af udmattelse.

Hendes yngste dreng sidder med et smil på læben, omgivet af gavebånd og

iturevet indpakningspapir. Hun spørger, hvad det bedste ved dagen har været. Han sidder stille lidt og tænker sig om. »At der ikke var et terrorangreb,« svarer han så.

Mette Bentow ryster på hovedet. »Det er jo fuldstændig absurd, at et barn i Danmark skal sige det. Jeg kan godt grine lidt af det nu. For selvfølgelig var der ikke det. Men der er ikke noget selvfølgelig mere,« siger hun.

Desværre oplever Mette Bentow ikke, at hadet mod jøder er blevet mindre efter angrebet. »Der var lige sådan et halvt års tid – særligt i ugerne lige efter – hvor jeg virkelig følte mig så elsket som jøde. Der var en overvældende strøm af sympati.

Jeg kan huske, at jeg stod og kiggede på blomsterhavet foran synagogen og fik øje på et stort skilt, hvor der stod »Kære danske jøder, I er hjemme,« siger Mette Bentow grådkvalt og kigger ud ad vinduet. Efter en kort pause tilføjer hun: »... Det varede bare ikke ret længe. For den kollektive hukommelse fungerer ikke ret lang tid ad gangen.«

Det var ikke nyt for familien Bentow at mærke antisemitisme. Spyt efter småbørn, tilråb og fysiske overfald for at gå med davidsstjerne og kippa er blot nogle få af de hadske handlinger, familien har oplevet. Militær med skudsikre veste og maskinpistoler samt pigtrådshegn er efter angrebet blevet en fast del af gadebilledet

ved Københavns Synagoge, og politiet holder fast vagt uden for den jødiske skole, Carolineskolen, hvor den yngste søn går.

Mette Bentow er født og opvokset i Danmark og elsker sit land, men diskrimination samt den politiske modstand mod kosherslagtning og rituel omskæring sætter i stigende grad almindeligt jødisk liv under pres, mener hun.

»Hvis jeg skal være helt ærlig, så tror jeg ikke, mine børn har en jødisk fremtid i Danmark. Hvis mine børn ønsker at leve et aktivt jødisk liv, så kommer det ikke til at være i Danmark,« siger Mette Bentow. Til tider føler hun skyld over, at hun og hendes mand har valgt et jødisk liv for deres børn.

For selvom Mette Bentow er både hustru, veninde og jøde, er hun først og fremmest mor. Uretfærdigheden begået mod hendes børn har lige siden terrorangrebet hjemsøgt hende. Derfor er skyldfølelse og dårlig samvittighed det, Mette Bentow har arbejdet mest med de sidste fem år.

»Mine børn er blevet frarøvet en helt fundamental barndomsuskuld. Mine børn ved, at de er et mål i sig selv på grund af deres religiøse tilhørsforhold. De fleste børn har en uskyldig og naiv tro på, at verden er et godt sted, og at det hele nok skal gå. Den har mine børn ikke. Og det gør noget ved én som mor,« siger Mette Bentow og tilføjer: »Jeg ville gå igennem den nat igen hver evig eneste nat resten af mit liv, hvis det havde betydet, at mine børn aldrig havde behøvet at opleve det.« ☹